

Передплата

на «РУСЛАНА» випускати:

в Австрії:

на цілий рік . . . . . 20 кор.
на пів року . . . . . 10 кор.
на чверть року . . . . . 5 кор.
на місяць . . . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1, пл. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи зветрає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Петербурґска родорож Віктора Імануїла.

(X) Буває в родині, як хто доробить ся достатку або здобуде собі становище, тоді найдуть ся куми й побратими, що горнуть ся до него. Так само в родинах народів. Росія нині могутна і велика, тим-то всі змагають до того, щоби з північним велитом бути в дружбі. Балканські володарі споглядають тужливими очима до Петербурґа, а король сербський Олександр тяжко зажурился, що ему не повело ся так, як его болгарскому сусїдови, бути в гостині царя Миколи. Італійський король Віктор Імануїл, обминаючи Відень, бажає відвідати європейські двори, а передовсім поквапив ся до Петербурґа. Минаючи Тироль, при зачиненім пероні, переїхав скрізь німецьку область і повернув до Петербурґа. На его приїзд пороблено великі приготування, щоби в повнім блиску показати славу «славянську гостинність».

На сю подорож ударило дневникарство в усі дзвони, а особливо московські і петербурґські дневники розпливають ся в заявах одушевлення і приязни для найновішої, політичної політики Італії. З усмішкою вказують на те, що тридержавний союз зійшов до безвартної дипломатичної окраси і що приналежність до тридержавного союзу має лише формальне значінє, бо не обовязує до нічого. З вдоволенєм перепечатають відзиви париских дневників, які є ще злослівіші. Російско-французька акція змагає очевидно перевести доказ, що се зовсім добре бути Італії в тридержавнім союзі, бо має ся певного і вірного приятеля на таким важнім, передовім становищі.

З одного боку стоїть отже Австро-Угорщина й Німеччина, з другого Росія і Франція, а Італія є язичком сеї ваги, але можна майже побоювати ся, що она є двоязична! Наколи бо послухаємо голосів італійських дневників, то не можна сумнівати ся, що они уважають Австро-Угорщину й Німеччину економічною областю для своїх інтересів. Навмисне виключено всякі військові справи, позаяк Італія тісно звязана з Францією й Росією і не має охоти мобілізувати ся, наколиб дводержавному союзови прийшла краснаго поранку охота, заняти зацінне становище. Зовсім недвозначно говорять ся про се, що Австро-Угорщина й Німеччина мали би тихо сидіти, наколиб Італії прийшла охота, почати в північній Африці або на Балкані заборчий похід. Се зовсім не роздратовує овечої терпеливости нашої дипломатії. Але в Німеччині вже докучила та безличність італійська. В однім дневнику заграничного міністерства появиля ся нота, яка зазначає, що «в Берліні звернули бачність на сю двоязичність італійського дневникарства». Се є доказом, що Німеччина не думає байдужно приглядати ся в будуччині тим заячим скокам Італії, але треба лише подивляти холонокровність ґр. Голуховського, що зовсім не дає тим зворушити ся. А вжеж роля, яку нам придумала Італія, повинна би і жабячу кров зворушити.

В політиці також має свою вагу правило гравітації. Росія притягає своєю масою, Італія не має достаточної специфічної ваги для визначного становища в Європі. Наколи Італія думає наслідком замотаня обставин бути рішаючим чинником і впливати на иньші держави, то она помиляє ся. Франція має допомагати до Триполісу, Росія до балканських придбань, а Австро-Угорщина не повинна і оком моргнути, наколи єї круг інтересів в Альбанії мав би бути нарушений? Се вельми гарно і хитро придумано, але не так легко се зробити. Італія бажала би з кожного стола пожити ся, забуваючи, що є ще й иньші. Наколи союзник всюди лише свої інтереси висуває наперед, а не зважає на потреби иньших, то щож думати про такого союзника?! Торговельний договір накинув Австрії шкідну кляззулю про винне цло, а мимо жалів продуцентів вина, говорено, що політичний союз варт економічної уступки. Алеж тепер показує ся, що й се політичне обезпеченє вельми сумніве.

Виділова школа ім. Шевченка у Львові.

В комнатах школи виділової ім. Шевченка відбули ся при закінченю року три пописи. Годить ся їм приглянутись ближше, бо були се пописи троякого рода.

Хто ближше интересує ся розвитєм Руского Товариства педагогічного, а особливо школою ім. Шевченка, видить, що ся школа не стоїть ніколи пустою. Рано побирають там науку властиві учениці школи виділової. Пополудни громадить ся бідвійна дїтвора школи женьської вправ та ім. Шашкевича, де Кружок українських дївчат несе їм поміч в науці. В суботу по обіді сходить ся дїтвора, що записана до польських шкіл не чує своєї матерньої мови та піснї. Тут учать ся они рускої мови та набирають свідомости, що они рускі діти.

Навіть в неділі і свята школа не стоїть пустою. Она взиває в свої пороги неписьменних, а ті радо і з привязанєм горнуть ся до неї, бо там можуть направити се, чого в молодости не зробили, або тепер забули.

Дня 28. червня бачили ми салю шкільну заповнену по береги дїточими головками. Се були учениці та ученики польських шкіл. Поплывали ся они деклямаціями та сьпівами. Душа радїла, коли ми почувли, з якою охотою та чутєм дїтвора сьпівала свої піснї. Коли провельсь звуки піснї «Мово рідна, слово рідне, хто вас забуває», зібрані гості мусїли вабрати переконаня, що значна часть дїтвори перейме ся словами піснї, та що єї серце забє теплїше до всего, що руске, що наше. По пописі роздали учительки, що вели єї курси, нагороди пильности, яких не жалувало Товариство педагогічне, а много біднійших дївчаток дістало суконки.

Др. Копач яко гість заґрївав в своїй промові діти до дальшої витревалой праці, підвіє заслуги учительок та візав дїтвору до вдячності для тих, котрі пожертвували тільки труду, подаючи їм науку.

Зовсім иньшого рода було закінченє року анальфabetів 29. червня. В лавках, де бачили ми день передтим дїточі головки, засїли старші

дївчата, переважно слуги та зарібницї, і невеличка громадка муцин. Се вже не був попис а іспит. Цікаво і радо прислухували ся гості, як неписьменні відповідали на питання з релїґії, читали, оповїдали, писали на таблиці та розказували дещо з історії Руси. З радостю подивляли ми, як присвоїли собі витревалостю старші люди ті відомости. Гості оглядали зошити та прямо дивували ся, як сороклїтний рубач вивчив ся за тих 40 годин писати і то досить виразно.

Вїдрадою се для нас, що ті неписьменники пізнали прецінь, якої они народности, яку ми мали державу, яких предків, князїв, що они зробили і т. п.

По скінченім іспиті роздано їм книжки та образці в нагороду пильности.

Преф. Білецький відпоручник Руского товариства педагогічного, заохочував зібраних до дальшої витревалой праці, зложив подяку в імені Тов-а педагогічного о. Филипови, монахови Ч. св. Василю В., котрий не щадив труду, та пильно поучував о правдах віри, як річнок і учителькам, що трудили ся на сїм курсі. Велика се справді заслуга тих, котрі не жалували недільного відпочинку та спішили, щоби просьвітити меншого брата. Хоть люди ті працюють без розголосу, то годї мені поминути тут їх імена. Суботнійші курси руского язика вели п.: Білецька, Будзиновска і Ігнатївна, курси неписьменних: о. Филипів, п. Будзиновска, Ігнатївна і пан Строньский. Душею-ж сих курсів була п. Білецька, котра не щадила труду, щоби нею зачате діло розвивало ся і принесло пожаданий хосен.

Дня 4. липня с. р. відбуло ся закінченє року школи виділової ім. Шевченка. Про сю школу не пишемо обширїше, бо наша суспільність знає вже про ню більше, та бачила єї учениці на вечерниці св. Миколая та на концертї Шевченка, який устроїли ті учениці в салї «Народного Дому».

Сего року були 4 кляси виділової, а по ваканциях прибуде еще 5-а клясаї в той спосіб буде вже повна 5-клясова школа.

На попис прибуло багато гостей і родичів учениць. Іспитови проводив директор сеї школи п. Харкевич. По деклямаціях і сьпівах, учительки кляс відчитали клясифікацію та роздали відзначаючим ученицям нагороди пильности. Директор Харкевич в своїй промові подякував іменем виділу Товариства цілому зборови учительському, котрий не щадив заходів і труду для подвигнення школи, особливо п. Білецький за управу та невтомимі труди, підвіє важність рускої школи виділової, зложив подяку соймови за підмогу та руским послам особливо п. Барвіньському за введнанє сеї підмоги. Опісля звернув ся до учениць, заґрївав їх до щирої праці, та до використання можности побираня науки в своїй матерній мові.

Учениці відсьпівали на закінченє торжества имн «Ще не вмерла Україна» і зібрані гості пішли оглядати ручні роботи і рисунки, цілорічну працю учениць.

Мила і сумна заразом була хвиля працяння учениць з своїми учительками. Не одна слеза заблїсла в оці одних і других. Який се знак? Що добре тут ученицям з своїми учительками, що тяжко їм розставатись. А чому? Бо в їх груди бе одно щире руске серце, котре ту громадку вваже тісно в одну любячу ся взаїмно родину.

При тій нагоді годить ся зазначити, що ви-

ділова школа ім. Шевченка удержує ся лише завдяки соймовій заповіді, датками руских народних товариств і пожертвованю руских учительських сил, які за велими маленькою винагородою учать в сій школі. Однак не має ще она ані природничо-фізикального музею ані всіх потрібних приборів до науки географії й історії, бо се вимагає значного накладу. Відкликуємо ся отже до жертволюбности рускої суспільности, щоби не забувала про школу, яка носить імя нашого Генія, щоби могла бути вистачена, як на школу сего імени подобає.

Д О П И С Ь

З Брідщини.

Брідска кацапня може найбільше скористала на бл. п. консолідації. Донерва тепер показало ся, як они, будучи не то в меншости, але майже в незначнім числі, вміли вигортати печені бараболі з жару — чужими руками, но і розуміє ся, користати з того як найбільше. Загально звісна подія з о. Ефимовичем обурила всіх, не лише Русинів, але взагалі людий чести. Сей псевдо-Русин, що говорить буцім то по руски, а думає по польска (що-до писаня — то він ніколи нічого не пише, бо ніякої мови не знає), забавив ся в великого патріота і постановив зробити дар рускому народови. В тій цілі обіцяв закупити дім на «Народний Дім» в Бродах, о якім то купні брідські Русини вже давно думали, а навіть о. Долиньский добивав торгу. Дізнав ся про се поповецкий кацап і нуж нудити о. Долиньского, що він сей дім купить за власні гроші на згадану ціль. О. Долиньский не припускаючи, щоби в св'ященику було тільки гязи перфідії, — відступив купно кацапови, не підозріваючи нічого злого. Ефимович дім купив, о. Долиньский доглядав реставрації, якби се діяло ся на его власнім маєтку, урядив рускими фондами кругольно за кількасот злр., не знаючи, що кацап вже продав все позаочно обществу Качковского. Ся безличність его поснулася так далеко, що казав сей дім, яко народний посвятити, додаючи примітку, щоби кошти посвятити (а радше угощени по посвятченю) приймили рускі товариства на себе. Зроблено і се, і видано на ту ціль 150 корон.

Друзя Ефимовича руками декотрих людців приналежних до московского сьмітя, торже-

ственно повісили «портрет» сего фальшивого добродія — в найбільшій кімнаті «Рускої Бесіди» — в тімже домі поміщеній. Тимчасом «добродійство» виїшло на верх і народовці побачили ся, вибачте, «в дурнях» — чого наслідком було «долойшествіє» портрета і децю слів на адресу «добродія». Остаточна справа загонила ся і прийшло до сецесії народовців. Народовці не могли остати ся на сїм московским сьмітнику, на який зійшла «Руска Бесіда» і завязали нове товариство «Основа», котре має бути осередком товариского життя брідських Русинів. Замітне се, що в статуті застережено дуже досадно, щоби ніяка паршива віця часом не вдерла ся в се товариство і не занечищувала своїм кацапским духом комнат сего молоденького товариства.

Дня 10. липня зійшли ся сецесіювісти на перші загальні збори і тут донерва показало ся, як кацапня брідска між інтелігенцією є безсилна і мало значуча. В члені вошло ся 35, коли між кацапнею не лишило ся навіть третьої часті, а і між тими є властиво лиш 5 правдивих «рянних», а то кацапский машиніст, учитель Онуфров, катехит школи мужескої о. Возняк, п. ц. к. секретар суду Дембицкий, суплент Кустинович і національний хамелеон, атец Дзерович, звисний «писатель» і критик всіх народовских творів, що навіть часом відкликує ся на свою честь, що ось-то він не критикував того, що критикував.

Осталось кількох ще інтелігентних добродій, що остаточно або під певними впливами належать до кацапского сьмітника, або їм цілком не залежить на однім або на двох «се» — і нігде не належать і належати не будуть — як др. Струмінський, п. Дияковский, нотар п. Громницький — ну і п. ц. к. податкові урядники. Замітне се, що з провінції кацапня не думає вступити в сей «сьмітник» ані за 25 крейцарів на місяць.

Стілько ось доношу Вам про сю столицю Брідщини, що під енергічною булавою маршалка пана Сальго розвиває ся культурно так, що не довго буде засаджений цілий повіт черевайом (перетенець-каванка-галапас), а при повітових і громадских дорогах не буде ані одного деревця, натомість в кождім селі буде жид-писар, чого початки вже зроблені, як се довідуємо ся з інтерпеляції п. Барвіньского. Для піднесеня добробуту селян є надія на кілька горалень і на

помножене коршків при густійше учащаних гостинцях, щоби народови не було дуже кучно, коли потреба вижене его до етолиці повіта за літрою пшона або чверткою жита.

Того самого дня т. є 10. с. м. відбули ся загальні збори філії «Просвіти», котра також мала не менше енергичного голову, колишнього редактора «Зорі» — п. Скобельского. Збори були дуже слабо заступлені селянами, а в більшій часті духовенством і інтелігенцією сьвітскою. Не хибувало і пань. Ц. к. повітове правительство зволило взяти участь і вислало комісаря, котрому голова зборів о. Чирівский навіть подякував при кінці зборів; не знати, чи дяка тота була за ласкаву оіку, чи може за коректне захованє ся комісаря (бо дійсно бувають комісарі і менше чемні) — не — але звичай той, здає ся, походячий від Рюрика, загально практикований між Русинами навіть на загальних зборах «Народної Ради» у Львові став через «usus» оровязковий; ми не розуміємо, чому «голови» таких зборів не дякують прим. жандармам, часами присутним на зборах і позволяючим собі також часами розвязувати збори! Та се вяснив би нам хіба котрий з руских архитектів!...

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

В *буковинськїм соїмі* вернули рускі послы, перервавши сецесію. На скликані президентом краю угодові наради не явили ся були, заявляючи єму сим вотум недовіри, але в наслідок пересправ з краввим маршалком повернули до соїму, щоби уможливити єго наради. — *Ческий соїм*, по дальшій дискусії, прийняв внесеня комісії в справі заведеня обовязкових громадских урядів посередництва праці. — *Шлеский соїм* в Опаві прийняв закон, звільнюючий від податків дешеві мешканя для робітників. — *Тирольский соїм* відрочений по полагожденю кількох справ меншої ваги. Справа автономії полудевого Тироля не прийшла на двенний порядок нарад соїму. Соїм відрочено за згодою обох сторін, які в справі автономії не могли порозуміти ся; тому, що Німці хотіли при сій нагоді виторгувати концесію на залізницю Наймаркт-Предацо, а Італійці супротивили ся тому і розвинули в тім напрямі сильну контр-агітацію. Супротив сего проєкт, ухвалений в комісії, упав і ціла справа на разі розбила ся.

Про копечність середної і висшої освіти жіноцтва і інтелігенції.

Істория життя того самого подружя в будучім устрою суспільности.

П о д р у ж є П.

Він — тим самим директором банку з платнею 2.000. Она — без приданого 4.000, котре пішло вповні на єї образованє, — але замість того є професоркою ц. к. женьської гімназії, для новочасних язиків і літератури з річною платнею 1.800 злр.

Она, донька знаного вже нам емігранта з Цюриху; батько єї пізнавши завчасу користь середної і висшої освіти жіноцтва, виховав єї на спосіб муштин, посилав до гімназії, на університет, де она посвятила ся з запалом науці і стає професоркою новочасних язиків і літератури при одній ц. к. женьській гімназії. Та і батько, хоть посвятив єї придане вповні на образованє своєї доньки, радує ся незмірно, видячи єї в повнім фізичнім і духовім здоровлю на почетнім становищі гімназьяльної професорки в Цюриху. Ту запізнала ся она з нагоди одних товариских сходин, зі знаним нам молодим касиєром банку. Они запалали обопільною, щирою любовю до себе, і подружжили ся, поблагословлені батьком, без приданого, ба навіть і без конвенціонального весільного прийнятя, на котре забракло у батька фондів. Опісля перенесли ся до Галичини, він на звісну вже посаду директора з платнею 2.000, а она яко професорка гімн. з платнею 1.800 зр.

Тут оснували домове огнище на трівких основах, опертих на глибокій, взаємній любови, і взаємнім поважаню себе, як пристойть свобід-

ним, рівно образованим і вихованим людям. Заробляють доволі в двійку на своє утриманє, та хоть часом виринають деякі деференції з вродженої індивідуальности обох подружжів, то вирівнують ся легко через повну виrozumіість, зарівно образованих людий. Тож і їх родинне життя зростає і змагає ся до повного людского щастя.

Приходять повисші діти, 3 хлопці і дівчина. Вихованє дитий опирає ся на глибокій, родинній любові і вимогах науки, та хоть становище матери не позволяє часом вповні віддатись кормленю дитий в першім році життя, то всеж таки найшло ся ще на скілько вільного часу і тій материнській функції відповісти, а що найважнійше, умний і раціональний провід дитини був забезпечений. Вирочім обопільний заробок родичів позволив їм помагати собі мамками-кормительками, няньками, куховарками і т. д., бо звісно, при належитім винагородженю за се зовсім не тяжко. Коли наконєць діти перейшли щасливо і в повнім здоровлю перші дитинячі роки і вступили на поріг школи, то при помочи батька і тямучої матери справа їх дальшого вихованя і образованя пішла дуже легко. Діти горнуть ся з запалом і в вродженої їм любови і пошани до родичів до праці, стають людьми науки, а скарбом родичів і славою суспільности.

Цікаве і се, що всі діти виховують ся в демократичнім, українсько-руским дусі, за повною згодою любячих і шануючих ся родичів, котрі в своїй виrozumілости людей образованих, зрозуміли конечність і вагу такого вихованя, для добра і підпомоги культурно слабшої рускої нації і злагожденя шкідливого, національного антагонізму.

І *хлопець* скінчив гімназію з дуже добрим успіхом, а маючи великий талант до малярства, вступив до академії sztuk красних в Кракові, а опісля удав ся на дальші студії до славної ма-

лярської академії «des beaux-arts» в Парижі, став голосним жанровим українсько-русским малярем — сьмітової слави.

II *хлопець* покінчив також гімназію і висшу агрономічну школу у Відни, подружив ся з одною молодою лікаркою, дочкою-одиначкою українського поміщика — став раціональним агрономом, голосним борцем за свободу народа, і пропагатором народних ідей на Україні, а его любя подруга, виповняючи совісно свій обовязок лікарки, стала організаторкою українського жіноцтва.

III *хлопець* — з природи найбільше талановитий, але і фізично найслабший, посвятив ся в запалом студиям правничим і осів в однім більшим провінціоальнім місті Галичини.

Зі згляду на своє слабе фізичне здоровле, нежонатий, — став голосним адвокатом, і знаменитим організатором, провідником свого народа — котрий з одушевленем горнєсь до него, і навіть вибирає его своїм заступником до парламенту.

IV *дівчина* — талановита і фізично здорова, укінчивши гімназію і висшу університетську школу, де подібно своїй матери посвятила ся студиям новочасних язиків і літератури, стала професоркою гімназії в Н. Ту подружила ся щасливо з одним голосним лікарем, а чуючи в собі великий наклін і талант до повістеписательства, покидає свій фах, і віддає ся в запалом студиям суспільних відносин, стає голосною пропагаторкою гуманізму. Єї славні повісти і філософічно-психологічні розправи находять величезний відгомон і признанє у нашій суспільности; се приспорує єї величезний маєток, котрий она в своїй благородности і без ущербку для своєї родини, призначає на різні інституції і гуманітарні народні ціли.

Родичі видять свої любі діти на становищах — і правдивими людьми в суспільности,

Австро-угорська угода небагом віддай звершить ся. Під пору ведуть ся особисто переговори у Відні між керманічами обох правительств. З нагоди подорожи угорського прем'єра Селя до Відня, пише Pester Lloyd: «Не можна зовсім тим манити ся, що митовий і торговельний союз, банкова справа і справа переказуваня остане в головних чертах, як то установлено цісарськими розпорядками для Австрії з 1899. р. Навпаки сподівають ся, що Угорщина що-до митової тарифи, іменню що-до оплати від сирих і промислових плодів, поробить певні уступки, а навіть припускають, що то вже вчера мусіло стати ся, позаяк вже означено речинець третього читаня, котре відрочувано задля дотеперішого становища Угорщини в тих питаннях. Підносять, що з обидвох сторін зазначено виразну волю, удержати митову спільність, — забезпечити на 10 літ, і яко з'єднана область митова вступити в переговори про торговельні договори з заграницею. З огляду на ту подію припускають, що значні труднощі, які ще є, будуть усунені. На всякий случай бачать в вислідах вчерашнього дня знаменний зворот до ліпшого і глядять з більшими надіями в будучину».

НОВИНИ.

— Календар. В суботу: гр.-кат. Атанасія, Лукії; рим.-кат. Вінкентія. — В неділю: гр.-кат. Томи, Маркел; рим.-кат. Ілії.

— Новіціати оо. Василян, що містив ся досі в Добромилі, показав ся недогідним задля вогкості і перенесено его до Крехова, в жовківекім повіті, де і розширено монастирські забудованя.

— Рільничий страйк вибухнув в Розворянах коло Глинян і в Рядвянах, рогатинського повіта.

— Нову церков почнуть мурувати в Болотні, нараївського деканата, львівської архієпархії заходами місцевого пароха о. Івана Джулинського, его сотрудника о. Володимира Марчака і прихожан. План церкви в стилю византійско-романським виготовив львівський архітект п. Михайло Голейко.

— Злочин в костелі. Дня 15. с. м. сповнено в костелі в Радимні тяжкий злочин. На відраваляючого богослуженя кс. Кулік напав один з его парохіян і ударив колом в голову так сильно, що кс. Кулік упав на степені олтаря, заливаючи ся струєю крові. Злочину допустив ся емеритований листовос Четрнастек за те, що — як твердить — кс. Кулік не підписав ему пенсійного квіту. Четрнастек є умислово хорий і

дуже часто запивав ся і катував свою жену. На єї просьбу кс. Кулік не підписав пенсійного квіту. Злочинця на разі увязнено, а кс. Кулік лежить тяжко хорий.

— Побіте анцизників. Стражник львівської акцизи Йосиф Погорецкий, що робив службу на лінії акцизовій від рогатки личаківської до жовківської, хотів оводі около 3. год. рано задержати коло ул. св. Войтіха трох людей, що виїшовши з уліці Лісної несли туди куфер і якісь річи, що украли у когось. В хвили, коли він з одним із злодіїв став тягати ся, другий вихопив ему шаблю і вдарив кілька разів по голові та зранив тяжко. Так само дістало ся і стражникови Гвоздецькому, котрий хоч видів загроженого свого товариша, не пішов ему на поміч. Гвоздецького злодії навіть сильніше поразили як Погорецкого. Аж на крик стражників надбігли вояки, що стояли на варті коло магазину (давнійше костела св. Войтіха), а злодії тоді лишили куфер і річи та повтікали і взяли навіть шаблю стражникови. Злодії, межи котрими був також і якийсь вояк з 30. п. п., не можна було ї досі вислідити. За то зголосила ся властителька украдених річий, Ангела Лукашевич, замешкала при ул. Солодовій ч. 10. В куфрі було біле і одіж, а в клуніту була постіль, все разом вартости 240 К.

— Іспит зрілости в гімназії в Золочеві відбув ся в часі від 11. до 15. с. м. під проводом краєв. інспектора п. Івана Левицького. До іспиту зголосило ся 16 публ. учеників і 2 екетерістів. Іспит здали: Вікт. Базановский, Тад. Буковский, Чесл. Чеховский (з відзн.), Кар. Ярошевский, Із. Кац, Ян. Кошут, Михайло Лада, Мен. Петрушка, Тад. Зігельбаум, Брон. Скульский, Вільг. Стоповий, Альф. Тенчаровский, Антін Ульяновський і Т. Бласак. Шість учеників одержало поправку.

— Намірене убійство. Дня 13. с. м. приїхав в Бережан до Бірки на дводневний урлоп підфіцир 55. полку Савчинський. Приїхавши фіякром на ринок, походив там зі знакомими а відтак зайшов на сторону. Там напало на него трох волоцюгів: Стах Корачевский, Петро Корачевский і Стах Альфавицький і стали бити і хпати до кльоаки глибокої на кільканацять метрів. Коли Савчинський боронив ся, напасники били его по голові камінєм і буками зробили в голові три великі рани і покалічили лице, а Петро Корачевский колов его багнетом по тлі і лиці. Коли напасники побачили, що їх жертва майже вже перестала жити, повтікали. Кількох жидів приступило до нещасливого, обмили его водою, щоби кров затамувати і завели до д-ра Габришевського, котрий побитому подав першу поміч і сконстатував, що покалічений в наслідок значного упливу крові і утрати ока буде ледви ще кілька днів жити. Савчинського забрали знакомі зовсім непитомного до себе. Показало ся, що Петро Корачевский мав злість

на Савчинського за то, що той підчас торічних виправ війскових вдарив его кілька разів в лице.

— Перший дневник в Гренландії заложив Ескімос Ляра Мелер, який недавно помер. Мелер був одним з перших провідників славного подорожника, проф. Норденскієльда. Визначав ся бистротою ума і по короткім часі научив ся від товаришів подорожи багато позиточних річей, а між иньшими читати і писати. По повороті до вітчизни Ляра Мелер посвятив ся наукуванню читаня своїх земляків і витворив величезний круг письменних Ескімосів. По сих приготованях приступив до видаваня ілюстрованої часописи п. заг. «Лектура». Про спосіб редагованя газет чув Мелер в часі виправи з Норденскієльдом. Вправді не була се ще в повнім того слова значіню газета, але поодинокі картки з ілюстраціями і короткими текстами, однак з часом прибрала звичайний формат часописи, в чім помогло Мелерови даньске правительство. По смерти свого заснователя «Лектура» перейшла в руки иньшого Ескімоса, який помагав перед тим редакторами Мелерови.

— Бюкам — се назва фотографічного приладу, який в Америці мають фабрично виробляти і продавати. Сею камерою можна робити хвилеві знимки з порушаючих ся предмет, отже живі образи, після способів кінематографу, хоч величина сего приряду не перевищає звичайного ручного «кодака». Стяжка вразливости сьвітла є на 25 стій довга і вистарчає до знятя 700 образів. Єї можна навінути на окремих валок, а так само легко розвинути. Розложене поодиноких місць стяжки послідує при помочи добре обдуманих колісцят так скоро, що кожде з поодиноких знять може назвати ся хвилевим. Приряд є заосмотрений двома сочками, з котрих одна служить яко нег'атив, а друга яко сочка проєкційна, а при їх помочи можна серию образів побільшити на білім екрані.

— Дрібні вісти. П. Стан. Домбский, ново-вибраний член краєвого відділу, обняв управу дорогового відділу. — Управителем жидівського метрикального уряду у Львові іменований п. І. Френкель. — В вязничім шпиталі у Львові помер на рака Адамский, якого засуджено недавно за обманьства. — Вибори до повітової ради в Турці к. Хирова назначено на вересень.

Наука, штука, література.

— «Наша Церк'євна Нива». Під сим заголовком буде виходити письмо для церковно-економічної організації. Задачею сего письма буде: 1) утримувати в евіденції всі справи входячі в комплекс справ церковно-економічних, — 2) подавати теоретичне, наукове освітленє сих справ і способів їх рішеня, — 3) зводити разом весь потрібний материял статистичний для їх реалі-

і радують ся тим щастем безмірно, а доживаючи в супокою і веселости свої дальші дни житя, осягають високу старість, всіми поважані і шановані.

Оттак славно скінчилась історія нашого подружя в будучій суспільности!

Розуміє ся, що зважившись раз на заведење женської гімназії і університету, мусимо всіма правними силами домагатись від держави, щоби она отворила жінкам з університетськими студіями доступ до всіх занять і законами довершила так важне діло повного рівного управленя женциан з муцїнами. Даймо жінкам спрому до висшої фахової осьвіти, відчинім охотно і радісно несправедливо до тепер затворені двері до духової праці і відповідного заробкованя, — а побачимо, чи і на скільки відповідь осьвічена жінка своїй великій культурній місії, і чи потрафить людскість двигнути на дальшу дорогу розвою і щастя. Не маємо чого обавляти ся задля того, ані надпродукції ученого, жіночого пролетаряту, ані не милої нам конкуренції, ані вкінци утрати того так доселі береженого і плеканого жіночого ідеалу, бо звісно, що всякі надпродукції в нашій до безконечного материяльного і духового розвою, єще спосібної суспільности — самі собою вирівнують ся, а що-до конкуренції, то і она в дійсности не була би так страшною. Те, щоби сьмо мусіли з нашого дотеперішого більшого зарібку утратити на користь жіноцтва, вирівнало би ся як-раз через спільне заробкованє в двійку, — тож не потребували-бисьмо, як до тепер надмірного жітєйскою працею себе вичерпувати, а лишило би ся ще доволі часу до коначного для здоровля відпочинку і заспокоєня своїх висших ідеальніших культурних потреб!

А що-до мнимої утрати того жіночого ідеалу і призначеня, що безперечно є важним чин-

ником в розвою людскости, то тут через приспорене образованого, рівноуправненого і свободного загалу жіноцтва, власне ті жіночі прикмети могли би ся в наших очах тільки піднести — на загальне добро і щастє суспільности.

Др. В. К.

Ми помістили сю розвідку задля інтересної, а у нас так мало обговорюваної теми, та задля легкої форми, в якій доторкнено такий важний предмет. Однак з висказаними тут поглядами не у всім годимо ся, а вважаємо тільки о стільки стійною сю працю, що може подати спонуку до дискусії і полеміки. Автор підносить надто материяльні користи з еманципації женциан, іменню в подружю поминає сторону етично-родинну. Правда, що коли двоє заробляє на дїм, то приходя є більші, але з тим лучать ся також і деякі некористи. Передовсім дїм богато більше коштує, бо жінка не може вповні віддати ся веденю домашнього господарства. Відтак чоловік і жінка мають свої окремі, фахові обовязки, окремі інтереси, круг знакомих і т. д., і поволи відчужують ся від себе, так що на обговорене і полагодженє спільних справ та обовязків не стає у них часу або навіть охоти. Єще найліпше представляє ся таке подружє, коли обоє працюють в однім фаху, але се не завжди дасть осягнути ся, а в наведених автором примірах не має місця. Однак і тоді плеканє, а ще більше вихованє дїтий стає дуже трудним, а найліпший доказ на се, що такі подружя, де обоє заробляють, найчастійше переважно зовсім не мають дїтий.

Як взагалі в новітній суспільности на всіх полях наступає поділ праці і спеціалізація, так і в новітнім, ідеальнім подружю повинно стремити ся, по нашій думці, також до такого поділу обовязків і відомостей.

Коли муцїна приготовляє ся до правничих занять або тяжкої фізичної праці, задля заробітку та удержаня родини, то женциан повинна підготовляти ся до вихованя дїтий, веденя господарства, а надто плекати штуку, літературу і науку. Звичайному заробкуючому чоловікови, попри читанє дневників, не стає переважно часу на лектуру або плеканє музики та малярства. Жінці, коли она не перетяжена, остає завжди стільки часу і свободної думки, що в тім напрямі може іти з поступом часу, познакомити ся з літературними новинами, плекати якусь штуку і піддержувати висшу духову атмосферу. Тоді і не забракне предмету до розмови з жінкою, бо від неї справді можна чогось довідати ся, она не знудить ся — авжеж своїх дїтий зможе справді виховати на поступових під зглядом так душевного, як і духового розвою. Се буде не зарібниця, але справдішня жінка і мати, якої дїти не будуть числити, скільки она мала пенсії, а будуть до кінци житя згадувати і внукам оповідати, які сьвітлі она мала придмети душі, яке посвяченє у відношеню до родини, яке високе образованє і ангельську доброту, що в цілій родині положила основи до справдішної культури робучости, любови і мира.

Отже і ми є за еманципацією жінки, тільки представляємо собі єї інакше. Заробкованє жінки, навзаводи з муцїною а особливо замужної вважаємо не ідеалом, але хибною, впливаючою з тяжких суспільних відносин, серед яких живемо, а ідеал наш лине до жінки образованої, вільної, рівної нам, або висшої чистотою душі, неспороченої буденною боротьбою, гартом духа, незраженого заводами, яка доповняла би справді свого чоловіка і в своїм домі піддержувала огнище горячого патріотизму і високих ідей для сучасних і грядучих поколінь. (Ред.)

ного переведення, 4) давати ініціативу до зорганізованя сил в відповідних інституціях, — 5) утримувати перегляд і контролю над зорганізованими вже інституціями, — 6) зводити всі ті організації в найтіснішу лучність з організмом народним.

«Наша Церковна Нива» виходила буде що 6 тижнів в обемі, що найменше 2 аркуші друку. До кінця сего року вийдуть 3 числа. Перше число появить ся в половині вересня. Передплата до кінця року вносить 3 К. Ані примірників на оказ, ані для розпродажу зготовлять ся не буде. Передплату можна присилати на адресу: Впр. о. сов. Александер Темницький Львів Ринок 10.

Телеграми.

Гага, 18. липня. Говорять, що міжнародний трибунал роз'ємний займе ся на жадане Італії рішенням дипломатичного непорозуміння межі Швейцарією а Італією.

Лондон, 18. липня. Зачувають, що фльота буде покликана знова до Спітеад на ревію з нагоди коронації короля. Маринарські власти в

Портмут одержали приказ, приготувати ся до ілюмінації. — В ревії фльоти мають взяти також заграничні кораблі.

Відень, 18. липня. Вчора пополудни відбували ся наради межі австрійськими а угорськими референтами в справі ветеринарних приписів. З огляду, що вчерашні наради мали волюючий перебіг, то можна надіятися, що межі обидвома правительствами прийде до поєднаня.

Відень, 18. липня. Дня 19. с. м. відбуде ся на тутешнім університеті промоція першої жінцини п-ни Маргарети Фурт на д-ра хемії.

Петергоф, 18. липня. Італійський король відїхав вчора о 3. год. пополудни. На двірці попрощав его цар Николай, міністер заграничних справ гр. Лямбсдорф та інші достойники. — Король надїлив багато осіб відзнаками і ордерами.

Брукселя, 18. липня. Стан здоровля бельгійської королевої безнадійний. Катастрофа є неминуча.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна
Найславнійша програма!
від 1. до 16. липня 1902.

При співучасті військової музики 80. п. п.

1) **Марш.** 2) **Увертура.** 3) **Les 4 Colbergs,** молоденькі артисти. 4) **The Romeo,** японський акт фантастичний з групою какаду. 5) **Сестри Marigold,** англійські співачки і тансерки. 6) **Albino & Lydia,** гімнастика на електричній лірі. 7) **Орхестра.** Реклямограф. 8) **Mira-Mare-Fontaine-Feerie,** серпентиновий танець серед моря водогравів. 9) **Музика.** 10. **Nadgrage,** комічний черво-бесідник. 11) **Братя Zepary,** сальопові акробати. 12. **Американський біоскоп.**

Що дня о 8. год. вечером велике представлене. В неділю і свята два представлення. Що п'ятниці **High-Life** представлене. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Начерки

Олекси Кузьми
I. том

можна набувати в Ставропигійській Книгарні у Львові по ціні 2 К за гарно оправл. примірник. (з почт. пересл. о 45 сот. більше).

— Савітарного радника д-ра **Барвіньського** **Водолічний заклад Ельгерсбург** (оснований 1837). Сезон від 1. марця до кінця падолиста. 150 добірно устроєних комнат і 4 вілі з романтично положеним замком. Стация залізничі Plauze-Elgersburg-Ilmenau. Всякі водолічні процедури, електротерапія, масаж, лічнична гімнастика, Мічеля тучне лічене, диететичне і кліматичне лічене. Особливо надає ся сей заклад до ліченя неврастенїї, гістерїї, гіпохондрїї, пораженя, серцевих недуг, нервової астми, жолудкових недуг, безсорности, ревматичних і гостевих недуг, недокровности, золотухи і т. п.

Ціни вельми умірковані.

1. **Мешкане** почавши від 1 марки (60 кр.) до 5 марок денно з прислугою.

2. **Цілий харч** дневно 4½ марки (1. снідане, 2. снідане, обід (table d'hôte — 4 даня — в неділю 5) вечера).

3. **Все лічене,** всякі процедури і купелі з лікарською заплатою і купелевою прислугою 2 марки денно. Перша конзультація числить ся окремо 10 марок).

Положене вельми здорове і гарне серед Туринського Ліса (560 метрів над плесом моря). О всякі вписеня і подрібні проспекти звертати ся треба до:

Sanitätsrath Dr. Barwiński's Wassenheil- u. Kuranstalt Bad Elgersburg im Thüringervalde.

Конкурс.

Виділ Руского Товариства педагогічного у Львові розписує сим конкурс на принятє учеників до Бурси Товариства педагогічного на рік шк. 1902/3. Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів Руского Товариства педагог. у Львові, за оплатою 12 до 24 К місячно.

До поданя долучити треба: 1) Свїдоцтво шкільне з послїдного півроку. 2) Свїдоцтво стану маєткового родичів, 3) Деклярацію що-до місячної заплати. Оплата посилає ся кожного місяця з гори на руки заряду Бурси Руского Товариства педагогічного у Львові.

Питомці обовязують ся всі без вїмьку ходити на науку сьпіву, а від III кл. почавши також на науку язика французского. Жадному з поміж питомців не буде вільно взяти яке небудь занятє (прим. лекцію) поза Бурсою.

Кожний питомець має привезти з собою 6 пар сїдного біля, 4 простирала, 2 пішевки, 6 пар шкарпїток, 12 хусточок, 4 ручники, подушку, коцик до накриваня і порядне одїне та 2 пари черевиків. Все біле має бути значене.

Поданя адресувати треба до Руского Товариства педагогічного у Львові.

Речинець конкурсу до 1. н. ст. серпня 1902.
Виділ.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

ДО БРАЗИЛІ!

драма з галицького, еміграційного руху в 4 актах. — Ціна 80 сот.

«Діло» (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фейлетонї про сю драму: Сам предмет цікавий і змальованя его справді артистичне. Тенденция прехороша. Се здає ся одинок драматична штука у нашій літературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганнями. Она може мати превеликий, корисний вплив передоєм на наше селянство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміграції є ще завсїгди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропигійській книгарні у Львові.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку
Гіпотечного

2 купує і продає
всякі
папери цінні
і **МОНЕТИ**

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.

Сладайте свої ошадности в Дністрі!

Дністер Товариство взаїмного кредиту, стоваришенє зареєстроване з обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10. дїм «Просьвіти»

Дністер привимає вкладки щадничі і опроцентовує їх по 4% від ста.

Дністер Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Дністер уділяє своїм членам позичок на векселі і скрипти за інтабуляцією або при відповідній поручі на 5½% і 1% додатку на кошти адміністрації. Силату позичок розкладає «Дністер» догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член обезпечений в «Дністрі», від огню.

Дністер Удлі членський вносить 50 К, вписове 2 К. Удліли вплачені по день 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869.245 К 4 с.

Дністер уділяє рікрічно з чистого зиску датки на публичні добродійні рускі ціли — на церкви, бурси, школи і т. д. — До кінця року 1901 уділено 8.840 К.

Інформаций в справах позичок уділяють агенти і Дирекция.

— Красва Рада шкільна апробувала слїдуючі виданя Руского Тов-а педагогічного на нагороди пильности і до бібліотек шкіл народних:

	(брошуров.)	(оправл.)
Оповіданя для дітий	40 сот.	54 сот.
Оповіданя Катренка	40 "	54 "
Оповіданя Коцюбинського	40 "	54 "
Переклади Кримського	40 "	54 "
Дитячі оповіданя, Мамин Сибіряка	30 "	54 "
Байки Пушкіна	30 "	54 "
Оповіданє Марка Вовчка ч. I	30 "	44 "
Марта Борецка	40 "	60 "
На прїчках	30 "	44 "
Народні думи, д-ра Пачовського	40 "	60 "
Казки, гр. А. Толстого	40 "	54 "
Поеми, О. Кониського	30 "	44 "
Покарана лож, комедійка	20 "	34 "
Малий співанник	20 "	
Серед цвітїв, комедия в 2 діях	16 "	30 "
Лис Микита, Гете-Франко	1 К	1 К 30 "
Перша китичка, Ярошинської	20 сот.	
Друга китичка, Ярошинської	20 "	
обі разом		54 сот.
Андерсен, Казки IV і V ч.	50 "	2 К 90 "
5 частий разом опр.		
Для шкіл виділових апробовано:		
Дивні пригоди комаха, Сангвіна	48 сот.	75 сот.
Інститутка, М. Вовчка	40 "	60 "
Шекспір в повістках	30 "	60 "

Артистку, драму в 4 актах Антона Крушельницького, можна замовляти у автора: *Коломия, ул. Замкова 15А, по ціні 2 К.*